

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petstovica 75 vin., pogojen prostor 1'25 v; razglasil in poslano vrstica po 1'50 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilov Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Pismo iz Belgrada.

2. sept. 1919.

Vlada je včeraj dobila veliko večino pri glasovanju o proračunu za mesec september. Glasovali sta dve tretjini navzočih poslancev za zahtevo vlade, ena tretjina pa proti. Vladni blok je štel včeraj 124 glasov — nasprotnikov je bilo nekaj nad 60 navzočih. Res je, da bi nasprotniki vlade, to je opozicija, lahko onemogočili včerajšnje sejo, če bi zapustili dvorano. Vlada bi imela sicer 124 poslancev na svoji strani, toda — zbornica bi ne bila v tem slučaju sklepčna, ker se je doslej smatralo in se še smatra, da je za sklepčnost, ki se parlamentarno imenuje: **Kvorum**, potrebna najmanj polovica vseh poslancev plus eden v našem slučaju 145. Vladni blok (demokratska zajednica, socialisti, Črnogorci) pa ni danes v Belgradu toliko poslanec, ker jih je nekaj v Parizu, nekaj v Bolnih, nekaj pa po opravkih iz Belgrada, tako da manjka dvajset glasov. **Kvorum** ni nikjer tako velik, po navadi je celo zelo majhen, ker se povsod računa s tem, da ne more biti vedno veliko poslancev v parlamentu...

Vlada je medtem z ozirom na svojo programatično izjavo stopila v pogovore z različnimi klubi. Demokratska zajednica vodi pogovore z radikalci in z narodnim klubom — če bi bila idejna platforma mogoča, bo vlada eventuelno sprejela eno ali drugo grupo v svoj krog. Razume se, da se vlada, v kateri sede socialisti, ne more kar tako vezati, ker je bil za združitev demokratske zajednice in socialistov stvorjen program dela, ki se mora izvršiti. Da je ta

program resno vzeti, nam dokazuje dejstvo, da je vlada teden dni po svoji programatični izjavi, v kateri je obljubila za nekaj dni predložiti že načrt volilnega reda za konstituanto — **tudi resnično predložila** volilni red za konstituanto ter tako postavila zbornico pred njeno najvažnejšo nalogo.

Opozicija je iz tega dejstva razvidila, da ima opraviti z vlado, ki si je svesta svojih nalog. Zato je takoj v petek, ko je zvedela, kaj napravi vlada, opundila ogovore — vsled česar sta bili petkova in sobotna seja le formalnega značaja. Do danes še ni prišlo do definitivnih zaključkov z nobeno skupino, dasi pri eni skupini ni več veliko bistvenih razlik. Sporna točka na celi črti je pa **agrarna reforma**, nekeje pa še naziranje glede na novi politični položaj, ki ga sedanja vlada mora vsvariti, ter naziranje o novem volilnem redu.

V včerajšnji seji, na kateri je bilo glasovati o predlogu glede ene dvanajstine in pa zato, da se nujne potrebnosti oproste sploh carine, ali pa da se carine vsaj znižajo, smo doživeli velezanimivi moment, da je dr. Ant. Korošec glasoval proti ter s tem pokazal, da ne mara znižanih carin pri najpotrebnejših predmetih. Da — kam vse vodi slepa strast... Pa tudi tako je — prav! V »Slovenec« so sicer že pisali, da so znižane carine zaslug dr. Korošca, in njegovega kluba!... V resnici je pa dr. Korošec glasoval — proti! Saj smo že rekli, da se bo »Slovenec« v svojem radikalizmu prenaplil.

trohobe prošlih časov in ker je Jugoslavija agrarna dežela, v kateri žive štiri petine prebivalstva od poljedelstva in živinoreje, stoji na začetku in koncu vseh zahtev rešitev agrarnega vprašanja.

Zelo mnogobarven je pri kmečkih pravnih in posestvenih razmer v mladi državi, v kojeja so vpletli svoje nitke Rimljani, Bizantinci in Turki. Čim je Srbija izza svoje samostojnosti klasična dežela malega kmeta brez veleposestva, v kateri se spaja obdelovalec zemlje z njenim lastnikom, se štiridesetletni habsburški režim v Bosni, niti ni upal dotakniti se izza starih časov uvedenega izkoriščanja ortodoksni kmetov po mohamedanskih begih in agah; enako nasprotuje v Dalmaciji staroslavni in slični kolonati vsakemu zdravemu napredku; na Hrvaškem vpije 250.000 kmečkih proletarcev po zemlji, kjer poseduje okroglo 4000 veleposestnikov več kot četrt obdelane zemlje; še hušje je v jugoslo-

vanskili pokrajinih protislovje, ki so se rešile madžarske nadvlade, med svetaželjnimi malimi kmeti in prenasitenimi kmečkimi lordi in celo v Sloveniji je 250.000 deloma fideikomisarično vezanih hektarov, v rokah tujih, večinoma nemških veleposestnikov. Kdor pomete ta Avgijev hlev, v katerem se je pod viado c. in kr. čimteljev ena plast guane kopicila nad drugo, ne sme ustrajati pri transformaciji kmetov, kolonov in čistiljev v svobodne posestnike, temveč mora nadaljevati svoje delo s tem, da razdeli veleposestva med ubožne kmečke proletarce.

Ko so se pred več kot sto leti Srbi v Šumadiji uprli proti svojim osmanskim tlačiteljem, so ti na paragrafe nevezani otroci narave agrarno vprašanje rešili jednostavno in popolno po nesentimentalnem receptu: »svaki svoga ubite s bahu!« Nejasen spomin na ono gospodarsko osamosvojitve je ostal v glavah kmečkih tolp, ki so takoj po razsulu avstro-ogrškega gospodarstva v različnih jugoslovanskih pokrajinih eksproprijirale na lastno roko ter zapalile svojim gospodarjem strehe nad hišami, dokler niso srbske čete v kali zatrlje njihovo početje, ter vpostavile zopet stari legitimni red. Pa če tudi je vlada, mesto da preseka gordijski vozleži z drzno odredbo, odgodila agrarno vprašanje v okviru postavljajne rešitve, je bila vendar dozdevno pripravljena stvar temeljito razrešiti. »Vsak Srb, Hrvat in Slovenec« tako stoji v vladnem načrtu prestolonaslednika Aleksandra z dne 6. januarja, naj je posestnik na svoji zemlji. V naši svobodni državi naj bivajo samo slobodni posestniki zemlje.

Uradni razglas z dne 22. istega meseca odpravlja razmerja kmetov in kolonov in razglašuje razdelitev vsega veleposestva, ki presega 100 do 500 hektarov. Posestva, ki so bila last Habsburžanov in ona, ki so jih le-ti podarili svojim privržencem — v poštev pridejo tu obsežni latifundiji nadvodova Friderika, knezov Thurn Taxisa, Odescalchija, Schaumburg-Lippe-ja — bi se morala, kakor tudi vsa med vojno pridobljena veleposestva, razlastiti celo brez vsake odškodnine; isti cilj je imela ministerjalna odredba z dne 25. februarja. (Konec prih.)

Za povzdigo rudarstva in gozdarstva.

Sklepi ministra Kristana.

Produkcija premoga v Jugoslaviji. V svrhu povišanja produkcije premoga se je vršila minul teden v Belgradu pod predsedstvom ministra za rudarstvo in gozdarstvo enketa

rudarskili strokovnjakov, ki je izvršila važno gospodarsko delo. — Za povzdigo produkcije premoga v drž. premogovnikih v Bosni, je vlada na predlog ministra sodr. Kristana dovolila 50 milijonov kredita.

Sole za gozdarske uradnike in paznike.

Sodr. Kristan je te dni kot minister za gozdarstvo in rudarstvo ustanovil dve šoli za gozdarsko nazniško osebje, in sicer eno v Skoplju in eno v Aleksincu. V Sloveniji so otvorili dveletna gozdarska šola za

gozdarje. Enaka šola se otvori tudi v Bosni.

Rudarska šola v Celju.

Te dni je podpisal minister za rudarstvo in gozdarstvo sodr. Ant. Kristan dekret, s kojim se pravomočno ustanavlja rudarska dveletna šola v Celju.

Za povzdigo rudarstva v Srbiji

je na predlog ministra sodr. Ant. Kristana dovolil ministrski svet 9 (devet) milijonov kron; upanje je, da začno rudniki v Srbiji z delom.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

POGAJANJA V BELGRADU.

LDU, Belgrad, 3. »Epoha« poročila o političnem položaju: Včerajšnji dan je potekel v odmoru, katerega so izkoristili za pretresavanje položaja. Radikalci upajo na povoljen uspeh pregovorov. Ponudeno jim je bilo 5 portfeljev, ostalim opozicijskim skupinam pa 6. Z ozirom na to bi imela opozicija 11 portfeljev. Radikalci ne pristajajo na to, da bi imeli demokrati ministrskega predsednika in ministra za notranje stvari. Radikalci zahtevajo, da se jim da mesto ministrskega predsednika, demokratom ministra za notranje stvari, ali pa obratno. Z ozirom na ministra za notranje stvari, niso stavili radikalci nobenih pogojev, za katero osebo naj bo, nikakor pa ne čedo Svetozara Pribičevića. Radi tega se govori, da bo minister za notranje stvari Kosta Timotijević ali pa dr. Smolaka. Klub dr. Korošca je najbližje demokratom. Ne zahteva drugega, kakor koncentracijsko vlado. Glede agrarne reforme stoji popolnoma na stališču demokratske zajednice. Narodni klub ima še nekaj upanja, da bo tudi ta klub stopil v kabinet.

Ministrski svet.

LDU, Belgrad, 3. Sročni je imel ministrski svet sejo, na kateri je reševal tekoče posle.

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 3. Seja narodnega predstavništva bo prihodnji torek z dnevnim redom: 1. Razdelitev zbornice v odseke. 2. Drugo čitanje zakona o dvanajstini za mesec september.

Izplačevanje podpor invalidom.

LDU, Belgrad, 2. Da se omogoči invalidom izplačevanje podpor po občinah in da bi jim ne bilo treba kakor dosedaj potovati daleč, da pridejo do finančne uprave, je poslanec Agatanovič (demokratska zajednica) predlagal finančnemu ministru v ob-

liki skupščinskega vprašanja, naj se od sedaj izplačujejo invalidom podpore po občinah povodom mesečnega pobiranja davkov. Ta način izplačevanja je za invalide potreben in koristen ter naj bi bila državna administracija dolžna, iti invalidom v vsem na roko.

Kompenzacijski dogovor z Avstrijo.

LDU, Belgrad, 2. Sklenjen je nov kompenzacijski trgovski dogovor z Nemško Avstrijo. Sedaj se takoj v okviru tega dogovora prične izvoz živil iz jugoslovanskih pokrajini v Nemško Avstrijo. Ena petina vrednosti odobrenega izvoza iz celokupne vsote, za katero na podlagi prvega dogovora ni bil izvršen uvoz blaga iz Nemške Avstrije, se mora plačati v zdravi valuti.

Dobava premoga.

LDU, Belgrad, 2. Velika količina premoga se bo nabavila v Avstriji za potrebe naših železnic in drugih ustanov. Premogovna kriza se je pojavila pri nas vsled dogovorov z Rumunijo, ki se je bila obvezala, da bo dobavila 15.000 vagonov premoga iz petrosinskih rudnikov.

Plovba po Donavi.

LDU, Belgrad, 2. Naše poslaništvo in industrijo, da se s 15. septembrom prične redna plovba med Bratislavo in Belgradom po Donavi.

Po svetu.

Zaplemba rudnikov na Poljski.

LDU, Nauen, 3. (Brezlično.) Poljsko naftno poveljništvo za drobhobycsko ozemlje v Boryslavu je izdalo proglaš, s katerim se zaplenjajo v korist poljski republikl rudniška in petrolejska podjetja, ki so last nemških, ogrskih in avstrijskih državljanov.

STAVKA V PETROLEJSKIH VRELCIH RUMUNIJE.

LDU, Ženeva, 1. (ČTU.) Kakor poročča »Humanite«, stavka v Rumu-

LISTEK.

NA DNU.

Slika v štirih dejanjih. Spisal Maksim Gorkij.

Prevel Pavel Golia.

(Dalje.)

Kostiljov: To se pravi, potepal se boš... Teško ti je, vidi se, živeti na enem in istem mestu...

Luka: Močna struga še kamen napreduje...

Kostiljov: Kamen. Ampak človek mora na enem mestu živeti... Tako kakor žoharji ljudje ne smejo živeti... Kamor kdo hoče, tje tudi leže... Človek mora prirasti s krajem, da ne potikati se zastonj okrog...

Luka: Kaj pa če je komu povsod mesto?

Kostiljov: Tak človek je potepuh... Človek brez koristi... Od človeka mora biti korist... vsak mora kaj delati...

Luka: O, ti...

Kostiljov: Da. Kako pa? Kaj se to pravi... romar? Če je veliko okrog hodil, je mogoče zvedel... kaj takega... ki ni nikomur potrebno... mogoče je tudi za resnico zvedel... ampak vsaka resnica tudi ni potrebna... da! Naj molči, naj jo hrani zase. Če je res romar, molči, ali pa govori tako, da ga nihče ne razume... In on ničesar ne mara, v nič se ne

meša, ljudi ne moti... Kako ljudje žive, to ni njegova stvar... On mora živeti pravično življenje... v gozdovih... v puščavi... kjer ga nihče ne vidi!... Nikomur ne sme nagabat, nikogar obsojati... moliti mora za vse... za vse grehe, za moje, tvoje... za vse!... Zato tudi beži od posvetnega šuma... da lahko molči. Vidiš, tako... (Pavza). Ti — kakšen romar si ti? Potnega lista nimaš... Pošten človek ima potni list... Vsi pošteni ljudje imajo potne liste... da!...

Luka: So ljudje... so pa tudi — človeki...

Kostiljov: Kaj boš modroval! In uganke dajal! Jaz nisem nič bolj neumen oglebe... Kaj je pa spet to: ljudje in človeki?

Luka: To ni nobena uganika... Jaz pravim: je zemlja, ki ni za sejatev, in je dobra zemlja... kar poseješ, rodi... Vidiš, tako je...

Kostiljov: No? In zakaj to pripoveduješ?

Luka: Tako, za primer... Vidiš, če tebi sam Gospod Bog reče: Mihajlo! Bodi človek! Vse eno — ne bo nič iz tega... kakoršen si, tak tudi ostaneš...

Kostiljov: A... a ti veš... da je stric moje žene policaj?

Vasilisa (vstopi): Mihail Ivanovič, idi čaj pit!

Kostiljov (Luka): Ti, veš kaj? Marš ven! Marš ven iz kvartir!

Vasilisa: Da, da... S poti se spravi... Predolg jezik imaš... Potem za Bog ve kdo si... mogoče si ušel...

Kostiljov: Da že danes ne bo več tvoje duha tukaj, drugače...

Luka: Strica pokličeš? Pokliči ga... Ubežnika vjame... Še nagrado lahko dobi... tri kopejke...

Bubnov (iz okna): Kaj pa tukaj prodajajo? Zakaj tri kopejke?

Luka: Mene hočejo prodati...

Vasilisa (možu): Pojdiva!

Bubnov: Za tri kopejke? No, le pazi se, brat... Še za kopejke te bodo prodali...

Kostiljov (Bubnovu): Prilezel si, kakor ščurek izpod peči... (Odide z ženo).

Vasilisa: Koliko je na svetu gradih ljudij... falotov raznih!...

Luka: Dobrega apetita vama želim!...

Vasilisa (se ukrene): Jezik za zobmi drži, goba prokleta!...

(Zgine z možem za ogrom).

Luka: Danes po noči — grem...

Bubnov: Najboljše napraviš... če greš o pravem času...

Luka: Res je...

Bubnov: Jaz vem to... Jaz sem se mogoče ječe rešil zato, ker sem šel o pravem času.

Luka: No?

Bubnov: Tako je bilo; moja žena je imela nekaj s pomočnikom... Pomočnik je bil

dober... pasje in medvedje mehe je barval... in mačke tudi — za kengurije, bizame... Spreten mož. In vidiš, moja žena je imela z njim razmerje... tako tesno sta se privezala drug na drugega... da bi me kar zastripila ali pa na kak drug način spravila s sveta. Jaz sem ženo tepel, pomočnik pa mene... Proketo je udaril! Enkrat mi je pol brade izruval in bedro mi je zlomil. Jaz sem se tudi razjelil... pa sem ti enkrat naklepal ženo z železnim vatlom... sploh vojna se je začela velikanska... Potem sem pa videl, da iz vsega tega ne bo nič, jača sta bila od mene... Sklenil sem, da jo ubijem, babo... trdno sem sklenil... Ampak o pravem času sem se premislil in — šel sem...

Luka: Dobro je bilo tako... Ona dva naj pa iz psov bizane delata!...

Bubnov: Samo delavnica je bila na ženo zapisana in jaz sem ostal... kakor me vidiš... Sicer... jaz bi delavnico tako in tako zapil... Pijem jaz... vidiš...

Luka: Piješ? A-a?

Bubnov: Sakramensko pijem! Kakor enkrat začnem zlivati vase — se čisto zapijem... samo koža še ostane na meni... Pa len sem tudi... Strašno nerad še primem za delo...

(Satin in Akter vstopita pripravljeno)

Satin: Bežimo, beži... Nikamor ne pojdeš... to je vse neumnost! Luka! Kaj si pa napihal v ušesa staremu oslu?

Akter: Lažeš! Očka! Povej mu, da laže!

Poidem! Jaz sem danes delal, ulico ponetil...

Zdravstvo.

Griza (dizenterija) nastopa kakor že v zadnjih letih tudi letos precej pogosto. Povzročajo jo bacili grize, ki s hrano pridejo v črevo in tam povzročajo vnetja, je torej nalezljiva bolezen črevesa. Krčevite bolečine spremljajo pogosto izločevanje jako žilnatoga, včasih krvavega blata. Bacil grize, povzročitelj bolezni, izloča se z odpadki, in se drži vsega, kar se z njimi neposredno ali posredno onesnaži (roke, perilo, posode, stranišča). Muhe, ki oblezajo izločke, prenašajo bolezenske kalle tudi na jestvine. Po umazanih prstih, žlicah itd. in po jestvinih pridejo te kalle v prebavilne organe zdravega in povzročajo tako obolenje. Po zraku se bolezen ne prenaša. Vsaka nerednost v prebavilnih organih pospešuje okužbo. Da se ubranimo grize, pazimo na sledeče: 1. Varujmo se vseh težko prebavnih jedi, pred vsem onih, ki so morda onesnažene; ne uživajmo neopljenega sadja, ne kumar, ne solate. Ne pijmo surovega mleka. V obče uživajmo le kuhane jedi. 2. Na straniščih paziti je na največjo snago; po možnosti uporabljati je le domače stranišče. 3. Osnažimo si roke po vsaki uporabi stranišča in pred vsakim kosilom oziroma južino. 4. Pri sumljivih znakih (bolečine v trebuhu, bljuvanje, driska) povprašati je takoj zdravnika.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljane od 24. do 30. avgusta 1919. Novorojencev je bilo 43, mrtvorojencev pa 2. Umrlo je 22 ljudi, in sicer 12 domačinov in 10 tujcev. Umrli so za grizo 3, za jetiko 6, za različnimi boleznimi 13. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatico 2, za grizo 24, za vrtičko 2.

Tedenski izkaz nalezljivih boleznih od 17. do 23. avgusta 1919. na ozemlju Deželne vlade za Slovenijo. Obolile so osebe: Škrlatica (Scarlatina): Ljubljana mesto 2, okraj Velikovec: občina Prevalje 2. Davica (Diphtheria): Okraj Kranj: občina Tržič 1, okraj Kamnik: občina Komenda 1. okraj Ljubljana mesto 2, okraj Novomesto: občina Novomesto 1, okraj Velikovec: občina Velikovec 1, okraj Slovenjgradec: obč. Šoštanj 1. Trebušni tifus (Typhus abdominalis): Okraj Brežice: občina Brežice 1, okraj Brežice: občina Pišec 1, okraj Brežice: občina Zagorje 1, okraj Celje: občina Gotavlj 1, okraj Celje: občina Kobarje 4, okraj Celje: občina Zalec 4, okraj Kočevje: občina Banjaloka 8, okraj Maribor mesto 8, okraj Slovenjgradec: občina Slovenjgradec 1, okraj Velikovec: občina Orehovje 1. Griza (Dizenterija): Okraj Brežice: občina Sela 1, okraj Celje: občina Celje okolica 3, okraj Kranj: občina Kranj 2, okraj Kranj: občina Predosle 2, 1 umrla, okraj Kranj: občina Strazišče 1, okraj Ljubljana mesto 25, 6 umrlo, okraj Maribor mesto 4, okraj Novomesto: občina St. Mihel Stopiče 2, okraj Velikovec: občina Djekše 2. Pegavica. Okraj Ljubljana mesto 2, 1 umrla. Koze (Variola). Okraj Celje: občina Šmarje 1, okraj Kočevje: občina Sv. Gregor 1, okraj Ljubljana mesto 1, okraj Ptuj mesto 1, okraj Ptuj: občina Ptujška gora 2, okraj Slovenjgradec: občina Šmartno 2.

Shod živilskih delavcev v Celju se bo vršil v soboto, dne 6. t. m. ob 5. (17.) uri popoldne v gostilni »Jugoslovan« v Gabrjlih. Na dnevnem redu je položaj živilskih delavcev in volitve društvenih funkcionarjev.

Radgona protestira.

LDU. Radgona, 2. sept. Prihajajo vesti, da se hoče Radgona z okolico priključiti Nemški Avstriji. S tem bi bile naše okoliške občine pahnjene v vsememško žrelo in okrog 10.000 Slovencev bi bilo izgubljeno za večno. Kot zastopniki

teh občin, ki so popolnoma slovenske in nimajo v svojem okrožju nič Nemcev, zahtevamo najodločneje, da takoj sporočite v Pariz naše ogorčene proteste in izjave, da se temu nasilju ne udamo. Nočemo nikakor pod Nemško Avstrijo, ker spadamo nerazdelno po vseh božjih in človeških postavah edinole v Jugoslavijo. Spodna, Žetince, Dedonci, Slov. Gorce, Zenkovi, Stara Ves, Nasova, Plitvica, Plitviški Vrh.

Gospodarska zadruga je začela v Radgoni dalekosežno gospodarsko organizacijo, da reši slovensko prebivalstvo pangermanskih pijavk. Protestingamo najkrepkeje proti slabim nakni, da se Radgona iztrga Jugoslaviji in pahne slovensko prebivalstvo v popolno oblast pangermanov. Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slov. Gorice.

Pričeli smo z radostnim kulturnim delom med zanemarjenim prebivalstvom slovenske narodnosti v Radgoni in okolici. Naše kulturno delovanje hoče prekiniti nameravana korektura meje, ki izroča to staro postojanko oblasti pangermanov. V imenu pravičnosti in kulture protestiramo proti tej vrtoglavi politiki. Ljudska knjižnica, izobraževalni klub, Čitalnica, Orel, Sokol, Radgona.

Osemdesetisoč prekmurskih Slovencev, združenih sedaj v Jugoslavijo, doznava z ogorčenjem, da se hoče iztrgati mesto Radgona z okolico naši državi. V tem slučaju bi bil pretrgan ves stik osvobodjenega Prekmurja z ostalo Jugoslavijo, ker sta pri Radgoni edina dva mosta, ki v ozemlju slovenskega Prekmurja vodita čez Muro, Radgona z okolico je slovenska. Radgone si ne pustimo iztrgati. Brez nje ne moremo živeti. Radgono bomo branili, če treba, s silo. Zahtevamo najodločneje, da se naš protest proti pangermanskim naknam takoj naznani v Pariz. Prekmurski Narodni Svet.

Najnovjša poročila.

(Naša izvirna poročila.)
SAMOUPIRAVA PREKMURJA.

Ljubljana, 3. Glasom odredbe ministrstva notranjih del, naslovljene na deželno vladu za Slovenijo, tvori ves po vojaštvu zasedeni upravni del Prekmurja do ustavne ureditve upravne enote, ki se ima samostojno upravljati pod vodstvom civilnega komisarja vpeljanega zasedbeni oblasti. Deželna vlada za Slovenijo je dobila nalogo, dodeliti civilnemu komisarju vse potrebno uradništvo in uslužbenstvo.

POLOŽAJ NA OGRSKEM.

Ministrski predsednik Friedrich poudarja opetovano, da ima za seboj večino ljudstva. To zatrdilo je, kakor piše »Journal des Debats«, ne malo ekscesivno. Pač stoji za njegovim ministrstvom reakcionarni monarhisti starega režima, klerikalci in majhni posestniki so zastopani v novem kabinetu, demokratične stranke in kmetje pa so se odstranili. — Lovascy je polal ententi spomenico, v kateri protestira proti ustanovitvi ministrstva Friedricha ter poudarja, da stoji madžarsko ljudstvo povsem izven reakcionarnih poizkusov. — Dunajski listi poudarjajo, da so proti Friedrichovega režimu ne samo socialisti, temveč tudi buržui. — Po poročilu »Berliner Tagblatt« stoji baje za kulisami nadvojvoda Jožef, kjer posluje kakor svojčas.

VPRAŠANJE REKE.

Kakor poroča »Le Temps«, je ponedeljek konferiral Tittoni z Lloyd Georgejem. Tittoni zahteva, da se pristanišče in mesto odstopita Italiji, zaledje pa da se poveri Zvezi narodov.

STALIŠČE RUMUNIJE NAPRAM ENTENTI.

»Times« so obelodanili nastopno oficijelno poročilo Rumunije glede njenega kretanja v Budimpešti in glede njenih odnošajev do mirovne konference. Rumunija je bila med vojno popolnoma izolirana. Niti ene pehotne čete ali baterije ni poslala ententa, izvzemši nekaj ruskih kontingentov, ki so se bojevali na rumunski fronti. Municija, ki jo je ententa namenila Rumuniji, ni nikdar dospela v deželo, še vedno se nahaja v Angliji, Franciji ali v Arhangelsku, kjer pa so jo pograbil boljševiki. — Rumunija ne more sprejeti špeciálnih pogojev, ki jih stavlja mirovna konferenca, v kolikor se tičejo protekcije manjšin v narodnostnih ali verskih ozirih v ozemlju, ki ga je prevzela Rumunija po razdelitvi Avstroogrške. — Rumunija tudi ne more slediti primeru Poljske, Čehoslovaške in Jugoslavije. Rumunija je stara država, čim so druge šele nastale ali pa se samo reorganizirale. Rumunija je svojo neodvisnost dosegla leta 1878 s svojim lastnim orožjem in njeno ljudstvo ne more dopustiti, da se manjša njegova državna neodvisnost, to posebno ne v trenutku, ki je dosegla svojo nacionalno integriteto.

MIROVNA POGODBA Z BULGARJO.

V ponedeljek, 2. t. m., se je vrhovni svet v Parizu pečal z bulgarskim vprašanjem. Bulgarski delegati že 6 tednov čakajo na rešitev. Vprašanje Tracije še ni rešeno, ker zahteva Amerika, da se dovoli Bulgarom izhod do Egejskega morja. Predlaga se, da se dovoli Bulgarom ali samo ekonomični izhod pod pokroviteljstvom Zveze narodov v Dedeagaču, ali pa v kaki drugi nevtralni državi, ki jo obdaja iz zahoda in vzhoda Grčija.

NOVI NEMŠKI POSLANIK V WASHINGTONU.

»Newyork Evening Mail« komentira imenovanje bivšega nemškega poslanika v Ameriki, Hanicla von Haimausena, poslanikom v Washingtonu ter pripominja, da je to imenovanje »un revoltant monument d'impertinence«. (1)

STAVKA ŽELEZNIČARJEV V NEMŠKI AVSTRIJI.

LDU. Dunaj, 3. (DumKU) V sled splošne stavke počiva od danes dalje ves promet na južni železnici. Vse vesti se strinjajo, da so državni železničarji sklenili, odložiti odločitev udeležbe pri stavki do 10. t. m. Medtem se bodo pogajali z vlado. — Na južni železnici vlada splošna stavka. Dunajski železničarji vzhodne železnice so sklenili priključiti se stavki južnih železničarjev. Po drugih prilogah te železnice, kakor tudi pri drugih državnih železnicah do sedaj stavka še ni izbruhnila. Pogajanja se nadaljujejo. — Z dežele prihajajo vesti, da tamkajšnje organizacije nikakor nočejo stavkati, marveč da hočejo vplivati na to, da se stavka lokalizira. V parlamentarnih krogih zatirujejo, da hoče vlada napeti vse moči, da ustavi stavko še danes. Ponoči dospelje vesti pravilo, da bodo jutri najbrže začeli zopet delati.

RAZPOLOŽENJE V AVSTRIJSKI NARODNI SKUPŠČINI.

LDU. Dunaj, 3. (ČTU.) »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča: V parlamentu se je danes zbrala večina krščansko-socialnih, velenemskih in socialnodemokratičnih poslancev in so živahno obravnavali končne mirovne pogoje. Zlasti gospodarski pogoji so bili predmet splošnih diskuzij. Mnenja poslancev so bila precej enotna, in naglašali so, da so olajšave zelo majhne in da bo treba napeti vse sile, da se država ohrani pred polomom. Kar se tiče večine, ki je potrebna v ple-

numu narodne skupščine, da se zadobi pooblastilo za podpis mirovne pogodbe, njeno natančno število še ni gotovo. Brez dvoma je, da bodo Velenemci glasovali proti in da se bodo krščansko-socialni tirolski poslanci odstranili pri glasovanju.

PODALJŠANJE ROKA NEMŠKI AVSTRIJI.

LDU. Pariz, 3. (ČTU.) Nemški Avstriji je bil stavljen petdnevni rok v svrhu odločitve, ali večeraj izročeno mirovno pogodbo sprejme ali jo odkloni, na prošnjo avstrijske delegacije podaljšana za dva dni.

ZAHTEVE NEMŠKO - ČESKIH SOCIJALNIH DEMOKRATOV.

LDU. Trelice, 3. (ČTU.) Na kongresu nemških socialnih demokratov je razvijal Jožef Seliger narodnostni program svoje stranke in je zahteval: Teritorialno in jezikovno omejitve, ustanovitev posebnih nacionalnih zastopstev v okrožjih, okrajih in občinah, ki so močno narodnostno mešane in ustanovitev ločenih narodnih zastopstev.

Praga, 2. Vse češko časopisje odklanja Seligerjeve predloge. Predvsemni piše socialno-demokratiški list »Pravo Lido«. Te zahteve bi se mogle udeležiti v trenutku, v katerem bi oni, ki sedaj svet urejajo, bili premagani od onih, ki so jih ravno porazili. Kongres čeških socialnih demokratov bo nastopil proti tem zahtevam.

STAVKA V OSTROVI KONČANA.

LDU. Moravska Ostrova, 3. (ČTU.) Stavka v ostrovsko - karvinskem premogovnem okrožju je končana. Delavci napeto pričakujejo dogodkov bližnjih dni.

TEŠINSKO VPRAŠANJE.

LDU. Moravska Ostrova, 3. (ČTU.) »Dziennik Cieszynski« poroča: Večeraj se je v Tešinu raznesla govornica, da se po brzovajki iz Pariza prisodilji Čehom Jablonkovo (Jablunka), da dobijo zvezo s Slovaško čez Flonchott (Friedeck) in Jablonkovo. List pripominja, da je dobila čehoslovaška republika s priključitvijo Jablonkova tudi nekaj popolnoma poljskih občin.

VRNITEV NEMŠKIH VOJNIH UJETNIKOV.

LDU. Nauen, 3. (Brezzično.) Kakor naznanja državni osrednji urad za nemške vojne in civilne ujetnike, je v zadnjih treh dneh odšlo dnevno po 1000 mož iz angleškega uletništva na Francoskem. Odslej bo čez Köln prihajalo dnevno okrog 3000 ujetnikov domov.

NEMČIJA NAJ IZPRAZNI LETONSKO.

LDU. Berlin, 3. (ČTU.) »Freiheit« doznava iz Kodanja, da je vrhovni zavezniški svet sklenil Nemčijo prisiliti, da izvede odklonjeno točko mirovnih pogojev, ki se tiče izpraznitve Letonske.

ZDRUŽITEV AVSTRIJE Z NEMČIJO.

LDU. Berlin, 3. (DumKU.) Napram tej vesti je treba poudarjati, da se je Nemčija v mirovni pogodbi zavezala, opustiti vsako misel na združitve z Nemško Avstrijo. Tedaj je Nemčija v členu 80 mirovne pogodbe priznala, da je neodvisnost Nemške Avstrije neizpremenljiva.

razen če to dovoli svet narodov. Tej možnosti pa vrhovni zavezniški svet ne more prejudicirati.

To in ono.

Važna zdravniška preizkušnja

Dva zdravnika iz St. Paula, Mina v Združenih državah sta se v interesu znanosti podvrkla preizkušnji, ki jima lahko prinese smrti. Preizkušnja obstoji v tem, da se oba podvržeta nevarnosti, da dobita nalezljive bolezni. Dr. H. A. Zettel, ki je elektropat, bo rabil le čisti zrak ter zdravo in čisto hrano, dr. H. W. Hill se posluži raznih serumov potom cepljenja. Preiskusila bosta najboljši nevarne bolezni, med katerimi je tudi gobavost.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.

Tisk »UČIT. tiskarne« v Ljubljani.

Čevljarskega pomočnika ide Tomaž Daker kober na Bistriju v Rožu, Koroško. Stan in hrano pri njemu. Plača po dogovoru.

Razpis službe.

»Osrednje društvo lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani« odda provizorno službo društvenega tajnika.

Prosilci morajo biti izučeni mizarji, ves čas organizirani ter izvežbanj v društvenih poslih. Službo je nastopiti 15. septembra. Solidni prosilec, ki hmljo nekaj govorniškega daru, so računana in pisavi večji, naj pošlje svoje lastnorčno pisane prošnje do 10. septembra t. l. na nasčelstvo »Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje. V Ljubljani, 28. avgusta 1919.

Zore Viktor, t. č. predsednik.

Alojz Kraigher

Ljubljana, Poljanska c. 18,

zopet redno

ordinira.

Objava.

Pravni odsek za presojo sporov glede značaja demobilizacijskega blaga zlasti takega, ki je bil zaplenjen pri raznih strankah, se je ustanovil v okviru Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo in je odobren od direktije plena z odlokom št. 18.728 z dne 16. avgusta 1919. Imenovan pravni odsek posluje za Slovenijo kot prva inštanca.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo.

Zahvala.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali v času moje nesreče. Posebno se pa tem potom najlepše, za največjo hvaležnostjo, zahvaljujem preblagorodnemu gospodu dr. Polcu, zdravniku v Kamniku, za njegovo človekoljubno postopanje napram meni. Na licu nesreče, kakor tudi pri obiskih na bolniški postelji je bil na mestu z izvanredno požrtvovalnostjo.

Ljubljana-Kamnik, 3. sept. 1919.

Franc Podbreznik.

BARVA

vsakovrstno blago

pere

domače perilo

(pošilja po isto na dom)

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

Kemično

tovarna

JOS. REICH

CISTI

obleke

svetlolika

ovratnice, zapestnice

in srajce

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica K 30.000.000.

Rezerve K 10.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Mežkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader. Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzovjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.